

ТЕНДЕНЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВНЗ ПОЛЬЩІ Й УКРАЇНИ

Рекомендації Ради Європи щодо підготовки сучасних учителів-мовників вимагають підготовки педагогів нової генерації здатних до активного життя та майстерного виконання своїх функцій у професійній діяльності. У контексті сучасної загальноєвропейської мовної політики акцент ставиться на тому, щоб учителі іноземних мов відповідали вимогам, які висуваються до них у контексті Болонського процесу.

Виконання вимог можливе лише за умови розвитку співпраці та конвергенції в галузі підготовки вчителів іноземних мов, а особливо англійської мови як сучасної *lingua franca*.

Тому вважаємо цікавим і актуальним дослідити досвід організації професійної підготовки вчителів англійської мови в європейських країнах, а саме, у Польщі, яка є найближчим географічним сусідом нашої держави, і вже понад 12 років втілює Болонські ідеї та понад 8 років є членом ЄС. Вивчення і порівняння досвіду підготовки вчителів англійської мови у польських ВНЗ зумовлені подібністю освітніх перетворень, які вже відбулися в Польщі, але в процесі становлення в нашій державі.

Спільною метою всіх ВНЗ Польщі й України є підготовка нового типу вчителя. Основні засади підготовки вчителів англійської мови в Польщі й Україні виявлено на організаційному і змістовому рівнях.

На організаційному рівні досліджено, що підготовку майбутнім учителям англійської мови надають чотири категорії ВНЗ: у Польщі (педагогічні колежіуми, ВПШ, інститути, університети) та в Україні (педучилища, педагогічні коледжі, інститути, університети). На відміну від українських ВНЗ, навчальні програми вищих шкіл I ступеня з підготовки вчителів англійської мови в Польщі пропонують три роки професійної підготовки, в Україні - чотири роки. В Польщі створений єдиний стандарт професійної підготовки вчителів іноземних мов з 2004 р., що і спричинює розбіжності з українськими тенденціями підготовки вчителів іноземних мов. Спільною є структура підготовки в плані наявності двопредметної спеціалізації, але в Польщі варіанти другої спеціалізації ширші відповідно до ринкових запитів ніж в Україні. Також, в обох країнах спостерігається автономія в інтерпретації навчальних програм та підбору підручників.

На змістовому рівні виділено наступні тенденції підготовки вчителів :

- відповідність обсягу кредитів польських навчальних програм європейському стандарту;
- у Польщі на підготовку вчителя англійської мови надається у три-чотири рази менше годин, ніж в Україні;
- зменшення переліку академічних дисциплін удвічі у польських ВНЗ;
- у ВНЗ Польщі на дипломні семінари за стандартом призначено всього 60 годин, а у ВНЗ України на 2 курсові роботи - 288 годин (УДПУ), державну атестацію - 144 години (УДПУ) або 108 годин (ХНУ);
- навчальні програми польських ВНЗ I ступеня включають 180 кредитів, а навчальні програми українських ВНЗ - 240 кредитів;
- пропорційність циклів професійної підготовки вчителів англійської мови в Україні й Польщі в середньому вимірі є подібною: філологічна (професійна) підготовка 60-70%, педагогічна підготовка - 14-20%, загальна підготовка - 10-20 %;
- на проходження практичної підготовки студентів-філологів у польських школах передбачено 150 годин, в українських вищих школах удвічі більше - 288-432 години;
- звуження видів польської педагогічної практики у Польщі;
- проходження практики у Польщі відбувається в межах міста, в якому розташований вищий заклад із підготовки вчителів англійської мови.

Отже, Україні, чітко визначивши свої орієнтири на інтеграцію в освітньо-науковий простір Європи, переглядаючи та оновлюючи зміст освіти та підготовки фахівців в західному руслі необхідно брати до уваги досвід підготовки європейських країн для вилучення власних помилок та сприянню кращих здобутків. Гадаємо, що використання певних тенденцій польського зразка професійної підготовки допоможуть підвищити якість української підготовки до європейського рівня.